

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004698

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пшенична Оксана Степанівна

2. Oksana S. Pshenychna

Кваліфікація: 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0000-9924-5099

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 27-08-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15680

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.07.47, 18.07.49, 18.07.51

Тема дисертації:

1. Інтерпретаційний дискурс жіночих партій другої половини XIX – XX століття в українських операх
2. Interpretative Discourse of Female Roles in Ukrainian Operas of the Second Half of the 19th – 20th Century

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена дослідженню інтерпретаційного дискурсу жіночих партій другої половини XIX – XX століття у таких українських операх як: «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка», «Різдвяна ніч», «Ноктюрн» М. В. Лисенка, «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського, «Купало» А. Вахнянина, «Украдене щастя» Ю. Мейтуса та «Еней на мандрівці» Я. Лопатинського. У вибраних операх виокремлюються яскраві жіночі персонажі, що втілюють низку українських ментальних архетипів. Високопрофесійне виконання цих образів вимагає вдумливої інтерпретації не лише у суто вокальному плані, але й заглиблення у художньо-символічний сенс кожної постаті. Деякі з яких займають вагоме місце у репертуарі оперних співачок нашої держави, інші – на даний час, чекають свого сучасного виконавця, оскільки, в силу постколоніального комплексу української культури, не отримали гідного плацдарму для свого довершеного втілення. Українська опера перебуває в центрі культурного життя країни: невід'ємною складовою сучасного оперного процесу є не лише нові твори, а й оновлені постановки та сценічні інтерпретації класичних зразків оперного мистецтва. У цьому контексті варто зазначити, що у даному науковому дослідженні детально проаналізована

опера «Запорожець за Дунаєм» С. ГулакаАртемовського, а саме її інтерпретаційно-аксіологічний дискурс. Такий кут бачення проблематики двох різних постановок однієї опери дає змогу показати потребу нового підходу у сценічному втіленні відомих українських опер, в зв'язку із важливістю подолання постколоніального комплексу української культури. Українська опера перебуває в центрі культурного життя країни: невід'ємною складовою сучасного оперного процесу є не лише нові твори, а й оновлені постановки та сценічні інтерпретації класичних зразків оперного мистецтва. У цьому контексті варто зазначити, що у даному науковому дослідженні детально проаналізована опера «Запорожець за Дунаєм» С. ГулакаАртемовського, а саме її інтерпретаційно-аксіологічний дискурс. Такий кут бачення проблематики двох різних постановок однієї опери дає змогу показати потребу нового підходу у сценічному втіленні відомих українських опер, в зв'язку із важливістю подолання постколоніального комплексу української культури. Ознакою сучасності є спосіб виконавської інтерпретації трупи артистів оперного театру, який відбувається у відповідності із баченням режисера конкретної постановки. Провідною постаттю для втілення головних ролей оперної постановки постає, звичайно, співак, оперний артист, що має відповідний голос та технічну підготовку, володіє необхідними рольовими якостями та є художньо-естетично обізнаним у художньо-історичному контексті опери. У зв'язку з цим виникає суттєва потреба дослідити особливості вокально-виконавської інтерпретації оперних партій, головне завдання якої полягає у донесенні основних меседжів оперної постановки до слухача. У даному науковому дослідженні зосереджена увага на інтерпретації жіночих партій українських опер видатними українськими оперними співачками другої половини XIX – XX ст. Осмислений погляд на створену раніше інтерпретацію жіночих образів в українських операх, необхідний для сучасної виконавської оперної інтерпретації. Ця тема заслуговує на окреме вивчення, адже надасть можливість співакам сьогодення глибше осмислити усю багатогранність українських жіночих образів. Завдяки зверненню сучасних артисток до надбань попереднього покоління українських оперних співачок, стає можливим переконливе втілення на сцені оперного театру актуальної для сьогодення інтерпретації персонажів обраних опер. Мета дослідження – інтерпретаційний дискурс обраних жіночих партій у операх українських композиторів XIX ст. крізь призму утвердження національної ідентичності. Об'єктом дослідження виступає українська опера XIX–XX ст. в її багатоманітному жанрово-тематичному спектрі. Предмет дослідження – жіночі партії в операх М. Лисенка, С. ГулакаАртемовського, А. Вахнянина, Я. Лопатинського та Ю. Мейтуса. Наукова новизна дослідження полягає у встановленні жіночих архетипів на основі персонажів у операх С. Гулака-Артемовського, М. Лисенка, А. Вахнянина, Ю. Мейтуса та Я. Лопатинського.

2. The dissertation is devoted to the study of the interpretative discourse of women's parts of the second half of the 19th – 20th centuries in such Ukrainian operas as: «Taras Bulba», «Natalka Poltavka», «Christmas Night», «Nocturne» by M. Lysenko, «The Cossack Beyond the Danube» by S. Hulak-Artemovskiy, «Kupalo» by A. Vakhnianyn, «Stolen Happiness» by Yu. Meitus and «Aeneas on His Journey» by Y. Lopatynskiy. The selected operas feature vivid female characters who embody a number of Ukrainian mental archetypes. Highly professional performance of these images requires thoughtful interpretation not only in a purely vocal sense, but also an immersion in the artistic and symbolic meaning of each figure. Some of them occupy an important place in the repertoire of opera singers of our country, while others are currently waiting for their modern performer, because, due to the post-colonial complex of Ukrainian culture, they have not received a worthy springboard for their perfect embodiment. Ukrainian opera is at the center of the country's cultural events, and part of the modern operatic reality are not only works in this field, but also updated productions, stage interpretations of those examples of operatic art. In this context, it is worth noting that this scientific study analyzes in detail the opera «The Cossack Beyond the Danube» by S. Hulak-Artemovskiy, namely its interpretative and axiological discourse. This perspective on the issues of two different productions of the same opera makes it possible to show the need for a new approach when implementing famous Ukrainian operas, due to the importance of overcoming the post-colonial complex of Ukrainian culture. Creating modern productions of famous Ukrainian operas is an extremely important process, since an operatic work conceived in a relevant directorial and scenographic way can become a powerful tool for overcoming the post-colonial complex of Ukrainian culture. The new directorial vision of

Ukrainian operas returns to the national musical and theatrical canon the status of self-sufficient, aesthetically complete and competitive in the world artistic space. Thanks to this process, it becomes possible to destroy the imposed ideas about the «secondaryness» and provinciality of Ukrainian art and actualize one's own historical memory, symbolism and system of values in a dialogue with modern cultural consciousness. It should be noted that a sign of modernity is the manner of performing interpretation by the troupe of opera theater artists, which is determined in accordance with the vision of the director of a particular production. The leading figure for the embodiment of the main roles of an opera production is, of course, a singer, an opera artist who has the appropriate voice and technical training, possesses the necessary role qualities, and is artistically and aesthetically knowledgeable in the field of operatic creativity. In this regard, there is a significant need to investigate the features of vocal-performing opera interpretation, the main task of which is to convey the main messages of the opera production to the listener. This scientific study focuses on the interpretation of female parts in Ukrainian operas by prominent Ukrainian opera singers of the second half of the 19th – 20th centuries. A thoughtful re-examination of previously created interpretations of female characters in Ukrainian operas is essential for contemporary operatic performance interpretation. This topic deserves a separate, consistent study, as it will provide an opportunity for today's singers to more deeply comprehend the multifaceted nature of Ukrainian female images. Thanks to the appeal of modern artists to the achievements of the previous generation of Ukrainian opera singers, it becomes possible to deeply embody on the stage of the opera house the interpretation of the characters of the selected operas that is relevant for today. The purpose of the research is to clarify the interpretative discourse of selected female roles in the operas of Ukrainian composers of the 19th century through the prism of the affirmation of national identity. The object of the research is Ukrainian opera of the 19th–20th centuries in its diverse genre and thematic spectrum. The subject of the research is women's roles in the operas of M. Lysenko, S. Hulak-Artemovskiy, A. Vakhnianyn, Y. Lopatynskiy, and Yu. Meitus.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Оксана Пшенична (2024) Опера «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського – інтерпретаційно-аксіологічний дискурс. Українська музика : науковий часопис, випуск № 2(49), 123–224.
<http://journals.inma.lviv.ua/index.php/ukrmuzyka/article/view/800/765>
- Оксана Пшенична (2025) Архетип Одарки з опери «Купало» А. Вахнянина як відображення ментальних рис українства. Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, випуск 53, 48– 55. <http://journals.inma.lviv.ua/index.php/naukovizbirky/article/view/867/829>
- Оксана Пшенична (2025) Трансформація фольклорних джерел в опері Ю. Мейтуса «Украдене щастя». Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку, випуск 50, 73–78.
<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/940/1844>

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: матеріалом дослідження є оперна творчість українських композиторів м. лисенка, с. гулака-артемовського, а. вахнянина, я. лопатинського та ю. мейтуса. для розгляду обрано опери провідних музикантів, які були активними учасниками і організаторами музично-мистецького життя української громади другої половини хіх – хх століття.

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кияновська Любов Олександрівна

2. Liubov O. Kyuanovska

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кашаюк Вікторія Миколаївна

2. Viktoriia M. Kashaiuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4396-8946

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прокопович Тетяна Юріївна

2. Tetiana Y. Prokopovych

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9375-9635

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25726989

Місцезнаходження: Рівне, Рівненський р-н., 33000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жишкович Мирослава Андріївна

2. Myroslava A. Zhyshkovych

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3432-2641

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Посікіра-Омельчук Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Posikira-Omelchuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9011-2676

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мазепа Тереса Лешеківна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мазепа Тереса Лешеківна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна